

Josep CLARA I RESPLANDIS

APROXIMACIÓ A BERNAT ESTRUÇ,
POETA CATALÀ DEL SEGLE XV

L'any 1501 van ser impreses, a Girona, unes *Cobles de gran devoció e contemplació a glòria e labor de Nostre Senyor Déu Jesuchrist e de la Sacratíssima Verge Maria mare sua*, escrites per ,lo magnífich mossèn Bernat Estrús'. Es tracta d'una composició de setanta cobles de nou versos i una tornada de cinc, feta amb un to ascètic i amb nombroses confessions personals, segons que diu el mateix autor, quan solament li restaven tres dies de vida. L'editor fou el misteriós Baltasar Avella, prevere, de qui els arxius gironins, ara com ara, no han pogut fornir notícies.¹

La personalitat de l'escriptor de les cobles és força mancada d'informació, tot i que no deixa de ser esmentat en les diverses històries de la literatura catalana. La cronologia essencial dels qui l'han citat o s'han interessat per ell i la seva obra és la que tot seguit detalllem:

1864: Al volum dels Jocs Florals de Barcelona, i com a lema a una composició premiada, Marian Aguiló publicà uns pocs versos d'una de les cobles d'Estruç.

1865: Manuel Milà i Fontanals esmenta ,mossèn B. Estruç de Girona' i afirma que ,segurament és de las darrerias del segle [XV]' i que només coneix la mostra publicada per Aguiló l'any anterior.²

1876: Enric Claudi Girbal, després d'haver obtingut una transcripció completa de l'obra per mitjà del bibliotecari de la Colombina, on es conservava l'únic exemplar conegut fins que desaparegué, tornà a publicar les Cobles, precedides d'una introducció breu, en la qual reportava una consulta feta a Aguiló, qui li va confessar que «nostre poemeta no és anterior al últim terç del segle XV, y més probable encara que's compongué molt poch avans de imprimir-se». Girbal anuncià que es proposava de publicar «un llarch y entretingut treball sobre la genealogia de aquella antiquíssima família gironina que tant figura en nostra història local», la qual cosa no ens consta que arribés a materialitzar.³

1909: Antoni Elías de Molins va pretendre identificar l'autor amb un abat de Sant Esteve de Banyoles i de Sant Cugat (Bernat Estruch), mort el 1419.⁴

1. Enric MIRAMBELL I BELLOC, *Història de la impremta a la ciutat de Girona*, Girona, Institut d'Estudis Gironins 1988, 27. Baltasar Avella hauria impresa una altra obra el 1502: el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei, edició de la qual no es coneix cap exemplar.

2. Manuel MILÀ I FONTANALS, *Ressenya històrica y crítica dels antics poetes catalans*, dins *Obras completas*, III, Barcelona, Librería de Alvaro Verdaguer 1890, 212.

3. Enric Claudi GIRBAL, *Un poeta antic gironí*, dins «La Renaixensa», 1876, 5-27.

4. Antonio ELÍAS DE MOLINS, *Inscripciones sepulcrales de escritores catalanes de la Edad Media*, dins «Cultura Española», XIV (1909), 400-402.

1929: Carles Rahola l'esmenta entre els gironins esclarits, basant-se en les obres d'Aguiló i Milà i Fontanals.⁵

1953: Jordi Rubió no acceptà la identificació d'Elias de Molins i, amb documentació de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, va proposar de cercar l'autor entre els membres d'una família gironina que documenta d'ençà de 1380, que exerciren càrrecs públics a la ciutat de l'Onyar, durant aquell segle i el següent. És partidari d'inclinar-se pel donzell que el 1457 obtingué el càrrec de procurador fiscal i havia lluitat en l'estol d'Alfons IV Trastàmara. Considera que les cobles «son indudablemente obra de un hombre ya entrado en la vejez, y por su forma, el verso de diez sílabas clásico de la escuela catalana y no de arte mayor, no parece próximo a la fecha de la primera edición».⁶

1964: Josep Romeu parla de Bernat Estruç, «oficial del rei i possiblement gironí, autor d'unes cobles publicades molt posteriorment (1501)».⁷

1966: Martí de Riquer segueix la identificació de Jordi Rubió, sense aportar dades noves.⁸

Es pot afirmar, doncs, que d'ençà de Rubió i Balaguer la investigació no ha avançat. En aquest treball, però, resumirem el resultat de la recerca sobre la documentació dels arxius gironins, la qual cosa ens ha permès d'ampliar les notícies sobre la família i de fer precisions sobre el possible autor.

La família Estruç

El diccionari heràldic i genealògic de García Carraffa afirma que el cognom Estruç és originari de «Cataluña, con casas en Cervera, Lleyda y Urgel».⁹ Nosaltres, en canvi, constatem que la família va ser present en la vida de la ciutat de Girona, del segle XII al XVII,¹⁰ i que els components, a part de tenir representació en l'estament eclesiàstic, hi exerciren càrrecs oficials, com els de batlle, procurador fiscal o jurat del municipi.

5. Carles RAHOLA, *La ciutat de Girona*, Barcelona, Editorial Barcino 1929, 94-95.

6. Jordi RUBIÓ I BALAGUER, *Historia General de las Literaturas Hispánicas*, III, Barcelona, 1953, 799-800.

7. Josep ROMEU, *Literatura catalana antiga*, IV. *El segle XV. Segona part*, Barcelona, Barcino 1964, 97.

8. Martí de RIQUER, *Història de la literatura catalana*. III. Barcelona, Ariel 1966, 471-472.

9. Alberto y Arturo GARCÍA CARAFFA, *Diccionario heráldico y genealógico de apellidos españoles y americanos*, XXX, Madrid 1956, 214.

10. El primer conegut és Arnau Estruç, qui el 1171 testificà a favor de la Seu de Girona (M. Josepa ARNALL i Josep M. PONS I GURI, *L'escriptura a les terres gironines*, Girona, Diputació 1993, 116-117). Els darrers components que hem trobat foren els germans Lluís, mercader, i Francesc Estruç, beneficiat de la Seu, que vivien el 1620. Santiago SOBREQÜÉS esmenta un Bernat Estruç, donzell, de Castelló d'Empúries, el 1410: *El Compromís de Casp i la noblesa catalana*, Barcelona, Curial 1973, 264.

Un Bernat Estruç fou jurat de la mà major el 1326, i un altre -si admetem que no era el mateix- va ser-ho en 1357, 1361, 1367 i 1373. Aquest mateix càrrec va ser exercit per Lluís Estruç els anys 1356, 1365, 1376, 1379 i 1390, per Pere Benguer Estruç el 1366, per Joan Estruç el 1393, per Guerau Estruç el 1427, per Bernat Guillem Estruç el 1441 i per un altre Joan Estruç el 1443. D'altra banda, ens consta que Bernat Estruç va ser batlle el 1334 i Lluís Estruç el 1494. Es tractava d'una nissaga de l'oligarquia urbana, ben relacionada amb la corona i que tenia la sepultura a l'església col·legiata de Sant Feliu de Girona.¹¹

Una proposta d'arbre genealògic referit als segles XIV i XV ens servirà per a retrobar i situar el possible autor entre els diversos Bernats que van viure a la segona meitat del Quatre-cents, ja que, com va avançar Enric Claudi Girbal, el «nom de font se troba, a usansa de aquells tems, repetit tant freqüentment entre'ls membres de la mateixa família, que se requereix molt seny pera no confondre'ls entre sí».

L'autor

Tenint en compte les indicacions de Jordi Rubió, així com el títol de mossèn que reporten les *Cobles*, i la data de la seva mort (1501), ens inclinem també a atribuir-les a Bernat Estruç, donzell, procurador fiscal, que va viure, com a home madur, a la segona meitat del segle XV.

Els seus pares foren un altre Bernat Estruç, que morí el 1457, membre del braç militar i nebot de l'escriptor Francesc de la Via,¹² i Margarida, els quals, a part del poeta, tingueren sis filles: Sibil·la, esposa de Bartomeu de Raset, donzell; Rafaela, casada amb Narcís Pere, ciutadà; Eleonor, casada amb Joan de Segueró, donzell; Lluïsa, Mondina i Estruç, monges del monestir de Sant Feliu de Cadins. Mondina arribà a abadessa del mateix monestir, plaçat aleshores al Mercadal de Girona.¹³

El poeta es casà amb Eleonor Miquel, d'un llinatge burgès de Girona, i no va tenir fills. Fou un membre de la petita noblesa catalana, i residí temporalment a Madremanya. Sabem que es relacionà amb el canonge Roger de Cartellà, qui l'any 1466 li féu una deïxa testamentària: «aliud ronsinum meum de pèl».¹⁴

11. Algunes notícies són reportades per Christian GUILLERÉ, *Girona al segle XIV*. II. Barcelona, Ajuntament de Girona i Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1994, 270-271. La tomba de Bernat Estruç, mort el 1398, és prop dels graons que duen a l'altar major i de la reixa que el tanca.

12. Sobre la família de la Via, vegeu el meu *Entorn la personalitat del poeta Francesc de la Via*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», III (1984), 193-217.

13. Sobre aquest monestir, vegeu Narcís PUIGDEVALL i DIUMÉ, *Història de la comunitat cistercenca de Cadins (1169-1992)*, Girona, Diputació 1992, que no reporta els noms de totes les abadesses.

14. Enric MIRAMBELL BELLOC, *El testamento de Roger de Cartellà y su notable biblioteca*, dins «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», XVII (1964-1965), 402.

Altres documents coetanis parlen de l'activitat del nostre Bernat Estruç, on és atestat com a procurador fiscal. Així, per exemple, el de 19 de juliol de 1458, en què constituí Bernat Lepard, paraire de Girona, perquè, en nom seu, pogués regir el dit ofici en la vegueria i la batllia de Girona.¹⁵ També, el juny de 1477, és esmentat com a procurador de Pere Torroella, noble de Sant Cebrià de Lladó.¹⁶

De Bernat Estruç es conserven dos testaments, redactats els anys 1468 i 1485, en els quals no hi ha cap referència a l'esposa, la qual cosa vol dir que era vidu en aquelles dates. En ambdós nomenà hereva universal la seva germana Rafaela, vídua de Narcís Pere. Si el primer és interessant en la part final, perquè conté un memorial dels deutes del personatge i permet de saber amb qui tenia normalment més tracte,¹⁷ el segon conté, de més a més, una anotació marginal que ens facilita la data de la mort: el 7 de setembre de 1501, a Lleida. Tenint en compte que l'estampació de les *Cobles* és datada el dia 13 d'octubre del mateix any, sembla evident que ambdós jorns es poden relacionar.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

1458 juliol 19. Girona

AHPG, notaria 3^a de Girona
(A. Arnau), vol. 85

Bernat Estruç nomena Bernat Lepard, paraire de Girona, regent l'ofici de procurador fiscal en la vegueria i batllia de Girona.

Bernardus Strus, domicellus, domiciliatus in diocesi Gerundensi, procurator fischalis curie vicarie et baiulie Gerunde ex concessione regia, habensque a dicto domino Rege plenum et liberum posse dictum officium regendi personaliter aut per substitutum, idcirco vigore dicte potestatis mihi, ut predicatur, attribute, revocando primitus vos Bernardum Lepard, paratorem Gerunde, a regimine dicti officii, substituo et ordino vos dictum Bernardum Lepard presentem et acceptantem, ad regendum, procurandum et administrandum dictum officium procuratoris fischalis sub modis, formis, pactis et condicionibus sequentibus:

Ab aquestes condicions e pacte, en Bernat Strús, donzell, procurador fischal de Girona, constitueix en Bernat Lepard per regir en nom seu e per ell, lo dit ofici de fischalia en la dita veguaria e batlia.

15. Vegeu l'apèndix documental 1.

16. Vegeu l'apèndix documental 3.

17. Vegeu l'apèndix documental 2.

E, primerament, lo dit Bernat Strús és content donar al dit Leopard, per sos treballs, la mittat del salari que'l Senyor Rey dóna al dit Bernat Strús, per rahó del demont dit offici.

Ítem, vol lo dit Strús que lo dit Leopard jure, com és acostumat, en la forma que lo dit Strús jurà com prèss possessió del offici, que serà bo e leyal al Senyor Rey regint e-xercint lo demont dit offici e en totes coses pertanyents en aquell.

Ítem, vol lo dit Strús que de tots emoluments, ventures e ganys que lo dit Lepart haurà e farà per rahó del dit offici e regint aquell, haia a donar la mittat al dit Strús, e de .III. en .III. mesos haia a donar compte al dit Strús e, en absència sua, a la senyora sa mare, dels dits emoluments, e vol lo dit Strús que lo dit Leopard li faça sagrament que dels dits emoluments, ventures e ganys, donarà bon e leyal compte.

Ítem, vol lo dit Strús spressament, que lo dit Leopard sia tengut e obligat ab jurament en fer e metre en memorial tots aquells processus que'll sabrà que-s remetran sens presència sua per qualsevol official, spressant en lo dit memorial qual official ho haurà fet e, per lo semblant, qui seran los delats e querelats, ne d'on són. E aquest memorial lo dit Leopard haia a donar al dit Strús a cap dels .III. mesos, com li donarà e retrà lo compte a ell o assa mara, com és dit demont.

Et ego, dictus Bernardus Leopard, accepto e promitto me bene et legaliter me habere in regimine dicti officii, et alia et omnia attendere et complere prout superius continetur. Et pro hiis me obligo et renuntians foro, juro.

Actum Gerunde, die mercurii, XVIIIiIiIiIiIi anno predicto.

Testes Jacobus Boschà, mercator, et Petrus Rey al, parator, cives Gerunde.

2

1468 juliol 12. Girona

AHG, notaria 3^a de Girona
(A. Arnau), vol. 139.

Memorial de deutes de Bernat Estruç consignats en el testament de 1468.

Memorial dels deutes los quals lo dit honorable mossèn Bernat Strús, ab dit son testament, manà specialment ésser satisfets.

E, primerament, deig a.n Poralgues, pallicer, certa quantitat segons és contengut en algun compte de sa mà a mi donat stant entre les mies scriptures, del qual compte li.n he donat hun moltó d'or com aní a Barchinona, però no.m record haia ab ell may comptat.

Ítem més, deig a.n Serdà, draper de Gerona, XXVIII lliures, ... sous, segons se monstra ab carta de deuta per mi a ell feta e fermada en poder d'en Martí Sartre, notari de Gerona, en lo corrent mes de juliol.

Ítem, deig a.n Pere Ferran, sartre de dita ciutat, VIII lliures, segons se monstre en son libre de la mia mà; ha reebut après VIII sous per vin que li he venut.

Ítem, deig al Capítol de Gerona, certa quantitat segons se monstre en lo meu libre de la mia mà.

Ítem, deig a.n Phelip Bosch, specier, quondam, o a son hereter, certa quantitat per rahó de medecines; la derrera cosa que li he dada són dues migeres de avallanes per preu de X sous la migera. Ço que és se monstra en son libre de la mia mà.

Ítem, deig a mossèn Gabriel Capmany, ciutadà de Gerona, segons se mostra en son libre.

Ítem, deig a.n Johan Olms, mercader de Barchinona, sis florins d'or.

Ítem, deig a un missatge qui ha nom Johan Solers, de Legostera, per resta de la soldada que ha gonyada ab mi, XXV sous.

Ítem, deig a.n Otger, sartre de Monells, V lliures; és ver que après ha pres vin per preu de XXII sous VI [diners].

Ítem, deig a.n Perereda, sabater de Sent Sedorní, segons se monstra en son libre; ha reebut après mig sach de avallanes per preu de XX sous.

Ítem, deig a.n Romaguera, per resta de la soldada que ha stat ab mi, sinch lliures, III sous V [diners].

Ítem, deig a.n Resclosa, boter de Monells, V lliures VIII sous; après ha reebut entre vin e diners III lliures VIII sous.

Ítem, deig a.n Pinyol, fuster de dit loch, I lliura, VIII sous.

Ítem, a madona Devesa, de Gerona, per drap que prenguí vivent son marit de la sua botigua, segons se monstra en son libre, ha reebut cert vin.

Ítem, deig a.n Ferran, botiguer de Gerona, IIII lliures, de què li he dats II lliures; és-li degut lo restant.

Ítem, deig a.n Aymerich, de Burdils, una migera de forment.

Ítem, deig a.n Andreu Baucells, de la Bisbal, dotze sous, VI.

Ítem, a.n Ventelló, fuster de Gerona, vint (vuit?) sous.

Ítem, fas memòria com entre mi e en Barthomeu Fabre, giponer, à cert compte, per lo qual crech ésser-li poch tengut, però jo me·n remet en alguns papers de sa mà scrits e comptes meus contenguts en lo libre meu patit de comptes, a (hon *int lin al man*) són los dits seus papers fichats. E té lo dit libre a.n Gabriel Capmany ab altre libre de comptes meu, e ab tots los meus encartaments dins una caixa.

Ítem més, te·n lo dit Capmany dues vànoves, dos cortinatges, dues catiffes e una coberta de coxí dins una altre gran caixa.¹⁸

Ítem, té més, dins una altra caixa del dit Capmany, totes les armes de la mia persona. Totes aquestes dues caxes e açò qui és dins té penyora lo dit mossèn Capmany per cert[s] diners e forment e civada que jo li dech, segons se monstra en los seus comptes en los quals jo vull sia donada plena fe.¹⁹

Testes predicti.

18. Nota al marge esquerre: «Dixit que les ha cobrades»

19. Nota al marge esquerre: «Dixit que les ha cobrades»

3

1477 juny 14. Girona

AHG, notaria 3^a de Girona
(A. Arnau), vol. 105

Bernat Estruç, procurador de Pere Torroella, noble i propietari de la casa del Mont, de Lledó, lloga i arrenda a Antoni Juliol, de la parròquia de Santa Pellaia, el delme i altres drets.

Bernardus Strus, domicellus, domiciliatus in parrochia de Matremagna, procurator ad hec et alia legitime constitutus a magnifico domino Petro Torroella, milite, domino domus del Mont, parrochie Sancti Cipriani de Letone, prout de huiusmodi mea procuracione constat instrumento publico acto... [*bi ha espai de quatre ratlles en blanc*]... dicto procuracionis nomine gratis, a prima die mensis junii currentis ad duos annos proxime venturos, loco et arrendo vobis Anthonio Juliol, parrochie Sancte Pelagie, presenti et acceptanti et vestris, etc., totam decimam panis, vini et carnalagii, lini, canapis, et omnes et singulos census, taschas, agraria una cum medietate ternorum laudismiorum et foriscapiorum, in quibus eciam volo comprehendi decima terrarum et possessionum dicte domus vocate de Mont. Ita quod vos et vestri dicto tempore durante petatis, prout decima solita est colligi in dicta parrochia. Hoc autem arrendo et facio prout melius: precio, videlicet, quindecim librarum et decem solidorum monete currentis. Quod precium solvatis hinc ad per totum mensem septembris proxime venturum, terciam partem. Et sic postea de quatuor menses terciam partem, donech etc. sicut constituo et cedo, etc.. Quibus etc. apochas exequi mandans et promittens facere, habere et tenere de empcione et obligacione in curia, etc. Ad hec ego, dictus Anthonius Juliol, predictis consentio et promitto dictum precium solvere dictis terminis, et nisi et obligo renunciants foro et iuri. Et promitto non facere etc. nec censum bonorum. Item quod si procuratores ad firmandum instrumentum in curia etc. et vos.

Actum Gerunde, die XIII junii anno predicto.

Testes Johannes Suardell et Petrus Garriga, parrochie de Juyano.

4

1485 novembre 5. Girona AHG, notaria 3^a de Girona (A. Arnau), vol. 142.

*Testament de Bernat Estruç, donzell, de la parròquia de Madremanya.*²⁰

In Christi nomine, etc. Bernardus Strus, domicellus, domiciliatus in parrochia de Matremagna, vicarie Gerunde, sanus per Dei gratiam mente et corpore, etc. meum condo, facio et ordino testamentum, in quo meos pono et eligo manumissores et huius mei ultimi testamenti exequutores, videlicet, reverendam dominam Mondinam Struçà, Dei

20. Nota al marge: «Obiit VII septembris MD primo Ilerde. Est notatum in libro III testamentorum».

gratia abbatissam monasterii Sancti Ffelicis de Catinis, honorabilem dominam Raphaelam Pera, uxorem honorabilis Narcissi Petri, quondam, civis Gerunde, sorores meas, et venerabilem Gabrielem Capmany, mercatorem, civem Gerunde, et discretum Michaelem Bellver, presbiterum, sacristam ecclesie dicte parrochie de Matremagna: Quibus omnibus quatuor, tribus et duobus eorum in solidum, de quibus tamen habeat esse unus dictus venerabilis Gabriel Capmany dum vixerit, et post eius decessum habeant esse una dicta honorabilis Raphaela Pera, soror mea, dono plenum posse.

In primis, etc. Eligo autem sepulturam corpori meo fiendam in cimisterio illius ecclesie, in cuius parrochia me contigerit mori, quam sepulturam volo et mando fieri simpliciter et sine aliqua pompa, nisi prout fuerit fieri solitum de aliis incolis et habitatoribus simplicibus illius parrochie in qua me contigerit mori.

Item, dimitto eidem ecclesie, pro iure sepulture, decem solidos.

Item, dimitto altaribus dicte ecclesie, pro ornamentis, decem solidos, distribuendos in operibus necessariis dicte ecclesie ad noticiam operariorum illius ecclesie.

Item eciam, si me mori contigerit extra parrochiam de Matremagna, eodem casu dimitto eidem ecclesie decem solidos, distribuendos in ornamentis altarium, cereorum et ‚rotles‘ ad noticiam operariorum dicte ecclesie.

Item, sciens et non ignorans quod ea solum retinentur que ad honorem omnipotentis Dei elargiuntur, idcirco instituo, facio et ordino unum perpetuum aniversarium anno quolibet celebrandum in dicta ecclesia de Matremagna pro animabus parentum, et Margarite eorum filie et sororis mee, et anime mee, et omnium fidelium defunctorum in quatuor vicibus anni, videlicet, in diebus ‚dels dejunis de les quatre tèmposes‘, videlicet, VIII ‚dies deçà o dellà‘, videlicet, quod omnes presbiteri dicte ecclesie habeant missam celebrare illo die, et postea dicti presbiteri habeant et teneantur facere absolucionem cum crece (!) et aqua benedicta et prout est fieri solitum de aliis aniversariis dicte ecclesie supra tumulum in quo corpus dicte Margarite requiescit, quod est in cimisterio inferiori iuxta canteriam domus que fuit ‚d'en Lepard‘ et nunc est ‚d'en Bosch‘ dicte parrochie, pro cuius anniversarii celebracione dimitto viginti solidos, quos heres meus habeat annuatim soluere dictis presbiteris dicte ecclesie pro dicto anniversario celebrando, quos eciam assigno solvendos super omnibus bonis meis generaliter, et specialiter et expresse super illud terçonum decime quem ego recipio in decimali dicto de Baniano.

Item eciam, in remissionem peccaminum meorum et ditorum parentum, fratrum et sororum meorum et aliorum omnium, quorum aliquo modo teneat, instituo, facio et ordino duas missas ‚de stacha‘ in qualibet septimana, celebrandas in altari sancte Anne dicte ecclesie de Matremagna, quarum unam volo et mando celebrari de officio passionis domini nostri Iesu Christi et in die veneris, aliam volo celebrari de officio beate Anne et illa die cuiuslibet ebdomede qua melius fieri poterit, quod de predictis missis habeant celebrare omnes presbiteri dicte ecclesie transeundo²¹ quemlibet „per stacha“ unum post alium, qui tamen fuerint presentes in eadem ecclesia, sic tamen quod absens non spectetur per presentes, taliter quod dicte misse dicantur in qualibet ebdomeda per illos qui fuerint presentes.

Pro quarum missarum caritate et oblatione dimitto et assigno in et super omnibus et singulis bonis meis presentibus et futuris centum solidos annuales rendales censuales et perpetuales, generaliter, specialiter et expresse super toto illo censuali proprietatis trecentarum librarum et pensionis annue de decem libris quod hereditas de Segerono

21. Ms. ‚transteundo‘.

hodie facit et prestat honorabili Eleonori de Seguerono, sorori mee, de omni vita sua et post eius obitum faciet mihi et meis titulo donacionis, quam eadem soror mea mihi fecit de omnibus bonis suis post eius obitum, prout constat instrumento recepto in posse notarii subscripti die XXVIII novembris anno a nativitate Domini M^o CCCC LXXIII.

Item eciam, dictis ex causis dimitto eidem ecclesie de Matremagna fieri et sustentari de bonis meis quendam cereum cere quem ego iam in eadem ecclesia arderi facio diu est et ponderis quatuor librarum de cera, quem volo arderi in qualibet missa pro me desuper ordinata celebrari in dicto altari sancte Anne, et in aliis omnibus missis que in eodem altari abinde celebrabuntur, videlicet, a sanctus usque receptionem corporis et sanguinis Christi inclusive, et eciam tantum quantum tardabit cantare Salve Regina alta voce post completorium in qualibet die ante altari beate Marie dicte ecclesie, et eciam in qualibet missa que celebrabitur in eodem altari beate Marie in diebus sabbatinis, videlicet, prout est dictum de aliis predictis missis. Item, eciam cremabit et cremare sive ardere volo et ordino in quolibet festo ‚ayali‘ tantum quantum tardabit celebrare missa maior ‚e segones vespres‘ cuiuslibet dictorum quatuor festorum et quatuor festorum beate Marie et in die sancte Trinitatis et in die corporis Christi, prout supra est dictum, et eodem die serviet ardendo ad sociandum corpus domini nostri Ihesu in professione corporis Christi, in eadem parrochia; et etiam cremabit in festo omnium sanctorum, prout supra, et eciam in festo sancti Stephani ‚de Nadal‘ et in festo sancti Michaelis mensis septembris, prout in aliis festis ‚ayals‘. Et eciam volo et ordino quod die qua fiet absolutio dicti anniversarii quod dictus cereus portetur ardendo cum cruce ad dictam absolutiorem.

Pro cuius cerei sustentacione dimitto et assigno super bonis meis viginti solidos annuatim, de quibus dictus cereus sustentetur.

Item eciam, instituo, facio et ordino unum perpetuum anniversarium anno quolibet celebrandum in ecclesia Sancti Stephani de Seguerono, vicarie Bisulduni, pro anima dicte Timbós, quondam, de Segueró, et Johannis et Guillelmi de Seguerono, filiorum suorum, et Guillelmi de Seguerono, eius neptis siue ‚nét‘, post octavas omnium sanctorum pro cuius celebrari dimitto et assigno rectori seu presbiteris dicte ecclesie decem solidos annuales in et super toto illo censuali quod universitas ville Castilionis Impuriarum faciebat dicte domine Timbós, quod pro nunc certis titulis annuatim recipit dicta domina Elienor de Seguerono, soror mea, de omni vita sua et post eius obitum pertinet mihi vigore dicte donacionis.

Item, dimitto honorabili domine Sibile de Raseto, sorori mee, de omni vita sua naturali et non ultra illud censuale XXIII librarum, VI solidorum et III [denariorum] annualium quod ego annuatim recipio super hereditate et bonis ‚d'en Rocha de Romanyà‘ pro quo teneo et possideo decimam parrochie Sancti Christophori de Cogolls, vallis de Hostalesio. Attamen quod habeat et teneatur solvere annuatim illos centum solidos quos ego annuatim facere teneor hereditati domini Bartholomei de Raseto, quondam, viri sui m[...] cui pertinebant. Et eciam habeat et teneatur annuatim, tantum quantum recipiet annuas soluciones dicti censualis de „mossèn Rocha“, solvere reverende domine abbatisse sancti Felicis de Catinis et Struceta de Strus, monialis dicti monasterii, sororibus meis et suis, quatuor libras inter ambas de omni earum vita tantum.

Item, dimitto honorabili domine Elienori de Segurono, sorori mee, habitationem in domo mea dicte parrochie de Matremagna et cameram in qua pro nunc iacet et sive tenet in eadem cum lecto gomito, prout eum iam tenet cum duobus paribus lintheaminum de omni vita sua naturali; cetera alia bona mobilia que fuerunt in dicta sua camera, que sunt mea, remaneant heredi meo subscripto prout descripta sunt in inventario et

memorialibus: que memorialia sunt in quadam papiro siue papiris mea manu scriptis in libro compotorum hereditatis de Seguerono, qui est intus cofretum ‚de les cartes’, et per aliud memoriale quod tenet venerabilis Gabriel Capmany, manu mea scriptum.

Item, sciens et attendens quod ego teneo in mea domo parrochie de Matremagna septem caxias et ‚extrades’, quas habui in tempore guerre ab aliquibus personis, quas volo et mando extimari iuste per dictos meos manumissores et quod eorum valor et extima detur et distribuatur in piis causis ad eorum noticiam pro animabus illorum quorum fuerunt. Et sunt dicte caxie in eadem domo dicte parrochie de Matremagna, et non sunt plura alia nisi una alia larga in qua ‚stant los confits e un gran coffre pintat de les mies armes’ et unum ‚coffre ferrat antich qui vuy és a casa del dit Capmany ab les cartes’.

Item eciam, dimitto, volo et ordino quod honorabilis domina Sibilia de Raseto, soror mea, valeat et possit stare et habitare de omni eius vita in dictis meis domibus dicte parrochie de Matremagna, in illa parte quam ipsa maluerit.

Item, dimitto Michaeli Bohet, maiori dierum, dicte parrochie, mecum commoranti, viginti migerias frumenti ad mensuram Gerunde hoc modo, videlicet, in tempore quo decima mea fuerit congregata in dicta parrochia post finem meum, decem migerias, in alio anno sequenti alias decem migerias in remunerationem et satisfaccionem bonorum servitorum que mihi fecit.

Intellecto tamen et declarato quod casu quo aliqua ex predictis de vita mea aliena-vero, ordina-vero et assigna-vero et seu solvero, quod eo casu ea que, ut predictur, aliena-vero, solvero et assigna-vero nunc pro tunc illa revoco et pro revocatis habere volo in presenti testamento.

In omnibus vero aliis bonis meis, mobilibus et immobilibus, iuribus et accionibus meis, presentibus et futuris, et preter ea de quibus superius sum testatus, instituo et mihi heredem meum universalem facio dictam honorabilem dominam Raphaelem (sic), vxorem honorabilis Narcissi Petri, quondam, civis Gerunde, sororem meam, et suos ad suas et suorum omnimodas voluntates.

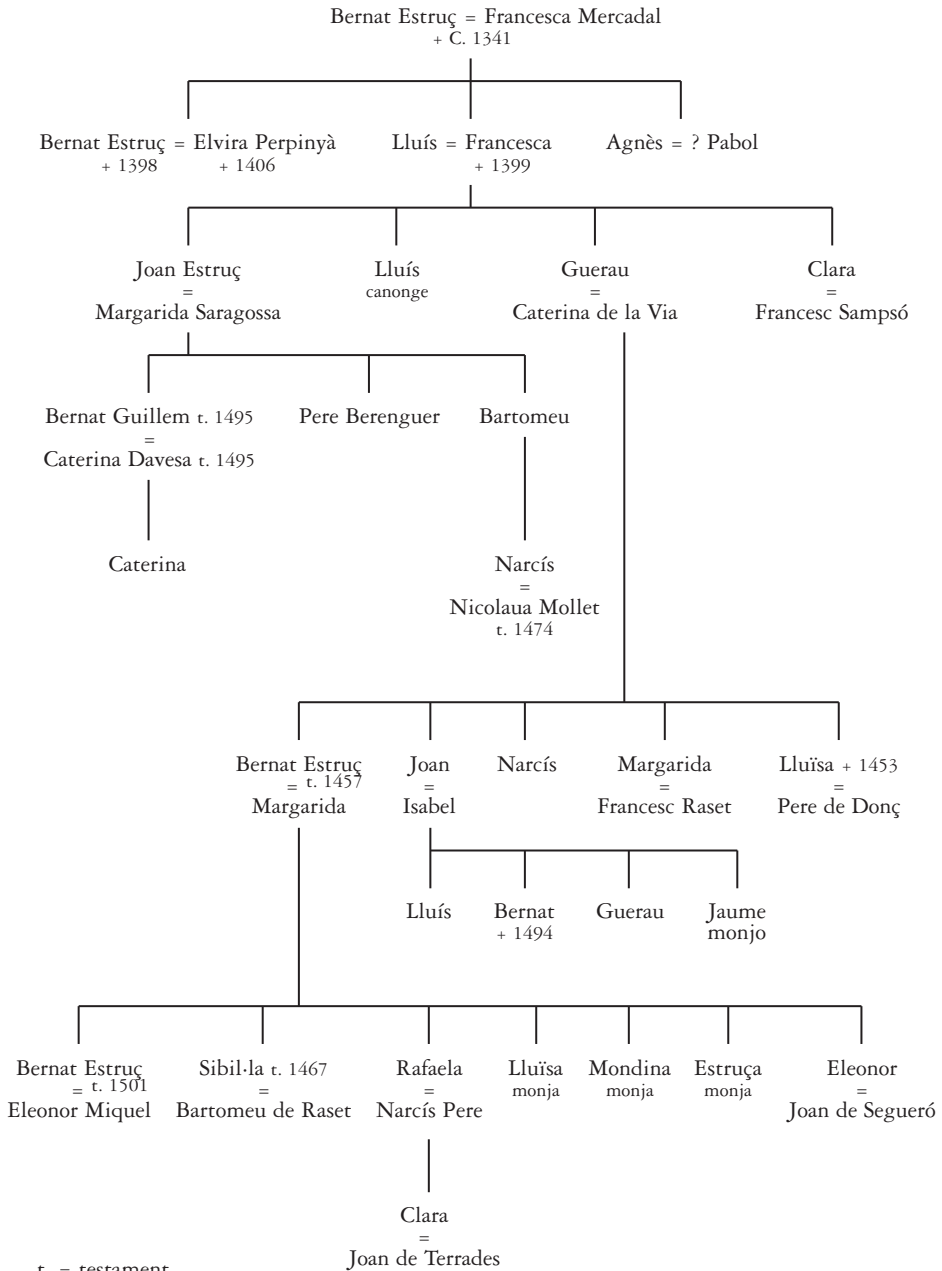
Revocans omnia et quecumque testamentua.

Et hec est mea ultima voluntas.

Actum Gerunde, die sabbati, V mensis novembris anno a nativitate Domini M^o CCCCLXXXV^o.

Testes vocati et rogati huius testamenti sunt honorabilis Johannes Capmany, civis, discretus Guillelmus Maior, clericus, prepositus prepositure de Mieriis ecclesie Sancti Felicis Gerunde, discretus Michael Vilella, scriptor, civis Gerunde, Bernadinus Valli-crosa, blanquerius, Johannes Comes, assahonator, Johannes de Siuoya, fornerius, et Antonius Pagès, parrochie de Villa asinorum.

FAMÍLIA ESTRUÇ

t. = testament
+ = òbit